

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാഭേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുഭവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ തൃതീയസ്കന്ധേ ദ്വാത്രിംശോധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാഭേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ തൃതീയസ്കന്ധേ ദ്വാത്രിംശോധ്യായഃ ॥

കപില ഉവാച

അഥ യോ ഗൃഹമേധീയാൻ ധർമാനേവാവസൻ ഗൃഹേ |
കാമമർഥം ച ധർമാൻ സ്വാൻ ദോഗ്ധി ഭൂയഃ പിപർതി താൻ || 1 ||

സ ചാപി ഭഗവദ്ധർമാത്കാമമൂഢഃ പരാങ്മുഖഃ |
യജ്ഞതേ ക്രതുഭിർഭേവാൻ പിതൃംശു ശ്രദ്ധയാൻവിതഃ || 2 ||

തച്ഛ്രദ്ധയാക്രാന്തമതിഃ പിതൃഭേവവ്രതഃ പുമാൻ |
ഗത്വാ ചാന്ദ്രമസം ലോകം സോമപാഃ പുനരേഷ്യതി || 3 ||

യദാ ചാഹീന്ദ്രശയ്യായാം ശേത്യേനന്താസനോ ഹരിഃ |
തദാ ലോകാ ലയം യാന്തി ത ഏതേ ഗൃഹമേധീനാം || 4 ||

യേ സ്വധർമാന്ന ദുഹ്യന്തി ധീരാഃ കാമാർഥഹേതവേ |
നിഃസംഗാ ന്വയസ്തകർമാണഃ പ്രശാന്താഃ ശുദ്ധചേതസഃ || 5 ||

നിവൃത്തിധർമനിരതാ നിർമമാ നിരഹങ്കൃതാഃ |
സ്വധർമാഖ്യേന സത്തേന പരിശുദ്ധേന ചേതസാ || 6 ||

സൂർയദ്വാരേണ തേ യാന്തി പുരുഷം വിശ്വതോമുഖം |
പരാവരേശം പ്രകൃതിമസ്യോത്പത്തുന്തഭാവനം || 7 ||

ദ്വിപരാർദ്ധാവസാനേ യഃ പ്രലയോ ബ്രഹ്മണസ്തു തേ |
താവദധ്യാസതേ ലോകം പരസ്യ പരചിന്തകാഃ || 8 ||

ക്ഷാമഭോജനലാനിലവിയൻമന ഇന്ദ്രിയാർഥ -
ഭൂതാദിഭിഃ പരിവൃതം പ്രതിസഞ്ജിഹീർഷുഃ |
അവ്യാകൃതം വിശതി യർഹി ഗുണത്രയാത്മാ
കാലം പരാഖ്യമനുഭൂയ പരഃ സ്വയംഭൂഃ || 9 ||

ഏവം പരേത്യ ഭഗവന്തമനുപ്രവിഷ്ടാ
യേ യോഗിനോ ജിതമരുൻമനസോ വിരാഗാഃ |
തേനൈവ സാക്ഷമൃതം പുരുഷം പുരാണം
ബ്രഹ്മ പ്രധാനമുപയാന്ത്യഗതാഭിമാനാഃ || 10 ||

അഥ തം സർവഭൂതാനാം ഹൃത്പദ്മേഷു കൃതാലയം |
ശ്രുതാനുഭാവം ശരണം വ്രജ ഭാവേന ഭാമിനി || 11 ||

ആദ്യഃ സ്ഥിരചരാണാം യോ വേദഗർഭഃ സഹർഷിഭിഃ |
യോഗേശ്വരൈഃ കുമാരാദ്യൈഃ സിദ്ധൈർയോഗപ്രവർത്തകൈഃ || 12 ||

ഭേദദ്യുഷ്ടാഭിമാനേന നിഃസംഗേനാപി കർമണാ |
കർതൃത്വാത്സഗുണം ബ്രഹ്മ പുരുഷം പുരുഷർഷഭം || 13 ||

സ സംസൃത്യ പുനഃ കാലേ കാലേനേശ്വരമൂർതിനാ |
ജാതേ ഗുണവൃതികരേ യഥാപൂർവം പ്രജായതേ || 14 ||

ഐശ്വര്യം പാരമേഷ്യം ച ത്യേപി ധർമവിനിർമിതം |
നിഷേവ്യ പുനരായാന്തി ഗുണവൃതികരേ സതി || 15 ||

യേ ത്വിഹാസക്തമനസഃ കർമസു ശ്രദ്ധയാൻവിതാഃ |
കുർവന്ത്യപ്രതിഷിദ്ധാനി നിത്യാന്യപി ച കൃത്സ്നശഃ || 16 ||

രജസാ കുംഠമനസഃ കാമാത്മാനോജ്ജിതേന്ദ്രിയാഃ |
പിതൃൻ യജന്ത്യനുദിനം ഗൃഹേഷ്വഭിരതാശയാഃ || 17 ||

ത്രൈവർഗികാസ്തേ പുരുഷാ വിമുഖാ ഹരിമേധസഃ |
കമായാം കഥനീയോരുവിക്രമസ്യ മധുദ്വിഷഃ || 18 ||

നൂനം ദൈവേന വിഹതാ യേ ചാച്യുതകമാസുധാം |
ഹിത്വാ ശുൺവന്ത്യസദ്ഗാമാഃ പുരീഷമിവ വിഡ്ഢുജഃ || 19 ||

ദക്ഷിണേന പഥാർയമ്നഃ പിതൃലോകം വ്രജന്തി തേ |
പ്രജാമനു പ്രജായന്തേ ശുശാനാന്തക്രിയാകൃതഃ || 20 ||

തതസ്തേ ക്ഷീണസുകൃതാഃ പുനർലോകമിമം സതി |
പതന്തി വിവശാ ദേവൈഃ സദ്യോ വിഭ്രംശിതോദയാഃ || 21 ||

തസ്മാത്ത്വം സർവഭാവേന ഭജന്ത്യ പരമേഷ്വിനം |
തദ്ഗുണാശ്രയയാ ഭക്ത്യാ ഭജനീയപദാബുജം || 22 ||

വാസുദേവേ ഭഗവതി ഭക്തിയോഗഃ പ്രയോജിതഃ |
ജനയത്യാശു വൈരാഗ്യം ഇതാനം യദ്ബ്രഹ്മദർശനം || 23 ||

യദാസ്യ ചിത്തമർഥേഷു സമേഷ്വിന്ദ്രിയവൃത്തിഭിഃ |
ന വിഗൃഹ്ണാതി വൈഷമ്യം പ്രിയമപ്രിയമിത്യുത || 24 ||

സ തദൈവാത്മനാജ്ഞാനം നിഃസംഗം സമദർശനം |
ഹേതോപാദേയരഹിതമാരുഢം പദമീക്ഷതേ || 25 ||

ഇതാനമാത്രം പരം ബ്രഹ്മ പരമാത്മേശ്വരഃ പുമാൻ |
ദൃശ്യാദിഭിഃ പൃഥഗ്ഭാവൈർഭഗവാനേക ഹുയതേ || 26 ||

ഏതാവാനേവ യോഗേന സമഗ്രേണേഹ യോഗിനഃ |
യുജ്യതേഭിമതോ ഹൃദമോ യദസംഗന്തൂ കൃത്സ്നശഃ || 27 ||

ഇത്താനമേകം പരാചീനൈരിന്ദ്രിയൈർബ്രഹ്മനിർഗുണം |
അവഭാത്യർഥരുപേണ ഭ്രാന്ത്യാ ശബ്ദാദിധർമ്മിണാ || 28 ||

യഥാ മഹാനഹംരൂപസ്ത്രിവൃത്പഞ്ചവിധഃ സ്വരാട് |
ഏകാദശവിധസ്തസ്യ വപുരണ്യം ജഗദ്യതഃ || 29 ||

ഏതദ്വൈ ശ്രദ്ധയാ ഭക്ത്യാ യോഗാഭ്യാസേന നിത്യശഃ |
സമാഹിതാത്മാ നിഃസംഗോ വിരക്ത്യാ പരിപശ്യതി || 30 ||

ഇത്യേതത്കഥിതം ഗുർവി ഇത്താനം തദ്ബ്രഹ്മദർശനം |
യേനാവബുദ്ധ്യതേ തത്ത്വം പ്രകൃതേഃ പുരുഷസ്യ ച || 31 ||

ഇത്താനയോഗശ്ച മന്നിഷോ നൈർഗുണയോ ഭക്തിലക്ഷണം |
ദ്വയോരപ്യേക ഏവാർഥോ ഭഗവച്ഛബ്ദലക്ഷണം || 32 ||

യഥേന്ദ്രിയൈഃ പൃഥഗ്യാരൈരർഥോ ബഹുഗുണാശ്രയഃ |
ഏകോ നാനേയതേ തദ്വിദ്ഭഗവാൻ ശാസ്ത്രവർമ്മഭിഃ || 33 ||

ക്രിയയാ ക്രതുഭിർദാനൈസ്തപഃസ്വാധ്യായ മർശനൈഃ |
ആത്മേന്ദ്രിയജയേനാപി സന്ന്യാസേന ച കർമ്മണാം || 34 ||

യോഗേന വിവിധാംഗേന ഭക്തിയോഗേന ചൈവ ഹി |
ധർമ്മേണോഭയചിഹ്നേന യഃ പ്രവൃത്തിനിവൃത്തിമാൻ || 35 ||

ആത്മതത്ത്വാവബോധേന വൈരാഗ്യേണ ദുഃഖേന ച |
ഈയതേ ഭഗവാനേഭിഃ സഗുണോ നിർഗുണഃ സ്വദൃക് || 36 ||

പ്രാവോചം ഭക്തിയോഗസ്യ സ്വരൂപം തേ ചതുർവിധം |
കാലസ്യ ചാവ്യക്തഗതേർയോന്തർധാവതി ജന്തുഷു || 37 ||

ജീവസ്യ സംസൃതീർബഹ്വീരവിദ്യാകർമ്മനിർമ്മിതാഃ |
യാസ്യാംഗ പ്രവിശന്നാത്മാ ന വേദ ഗതിമാത്മനഃ || 38 ||

നൈതത്ഖലായോപദിശേന്നാവിനീതായ കർഹിച്ചിത് |
ന സ്തബ്ധായ ന ഭിന്നായ നൈവ ധർമധ്വജായ ച || 39 ||

ന ലോലുപായോപദിശേന്ന ഗൃഹാരൂഢചേതസേ |
നാഭക്തായ ച മേ ജാതു ന മദ്ഭക്തദ്വിഷാമപി || 40 ||

ശ്രദ്ധാനായ ഭക്തായ വിനീതായാനസൂയവേ |
ഭൂതേഷു കൃതമൈത്രായ ശുശ്രൂഷാഭിരതായ ച || 41 ||

ബഹിർജാതവിരാഗായ ശാന്തചിത്തായ ദീയതാം |
നിർമത്സരായ ശുചയേ യസ്യാഹം പ്രേയസാം പ്രിയഃ || 42 ||

യ ഇദം ശൃണുയാദംബ ശ്രദ്ധയാ പുരുഷഃ സകൃത് |
യോ വാഭിധത്തേ മച്ചിത്തഃ സ ഹ്യേതി പദവിം ച മേ || 43 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
തൃതീയസ്കന്ധേ കാപിലേയേ ദ്വാത്രിംശോധ്യായഃ ||